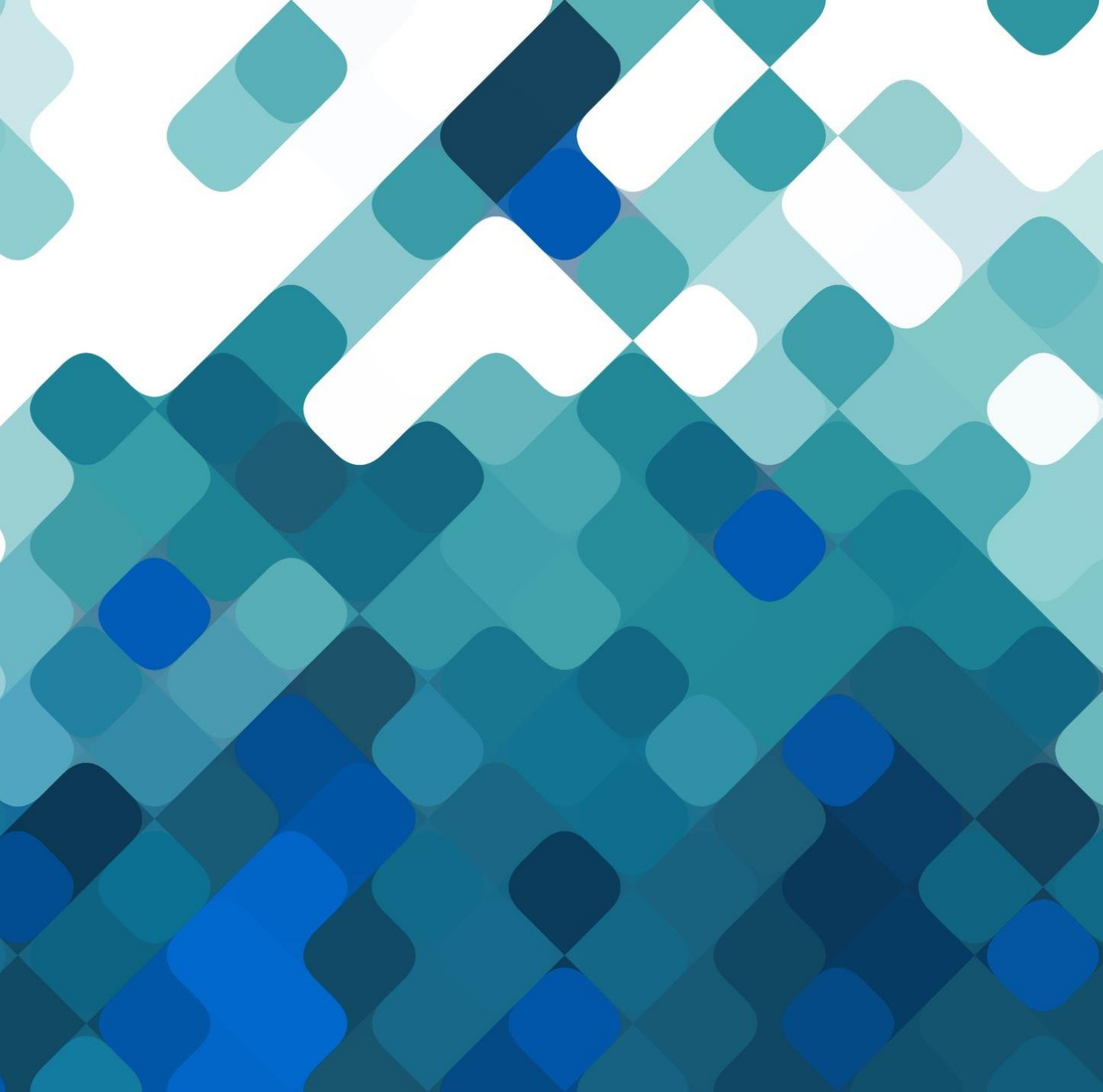
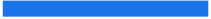

Warunki świadczenia usług pośrednictwa danych

DR IGA MAŁOBĘCKA-SZWAST
WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI
UNIwersytet Warszawski

Agenda

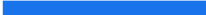
- Czym są usługi pośrednictwa danych?
- Jakie warunki ustanawia DGA w zakresie świadczenia usług pośrednictwa danych?
- Jakie są konsekwencje nieprzestrzegania warunków z art. 12 DGA?

Usługi pośrednictwa danych

- DGA tworzy ramy dla nowego modelu biznesowego – usług pośrednictwa danych.
- „usługa pośrednictwa danych” jest zdefiniowana w art. 2 pkt 11 DGA
 - Usługa, która ma na celu ustanowienie – za pomocą środków technicznych, prawnych lub innych – stosunków handlowych między – z jednej strony – nieokreśloną liczbą osób, których dane dotyczą, i posiadaczy danych oraz – z drugiej strony – użytkownikami danych do celów dzielenia się danymi, w tym do celów wykonywania praw osób, których dane dotyczą, w odniesieniu do danych osobowych, z wyłączeniem
- definicja jest dodatkowo uzupełniana przepisami zawartymi w rozdziale III, który poświęcony jest wymogom dotyczącym usług pośrednictwa danych.
- Zadaniem dostawców usług pośrednictwa danych jest stworzenie bezpiecznych mechanizmów dzielenia się danymi oraz ułatwienie wykonywania praw osób których dane dotyczą.

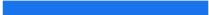
Usługi pośrednictwa danych (art. 10)

- Świadczenie następujących usług pośrednictwa danych musi być zgodne z art. 12 i podlega procedurze zgłaszania (art. 11):
 - usługi pośrednictwa między **posiadaczami danych a potencjalnymi użytkownikami danych**, w tym udostępnianie środków technicznych lub innych umożliwiających świadczenie takich usług;
 - usługi te mogą obejmować dwustronną lub wielostronną wymianę danych lub tworzenie platform lub baz danych umożliwiających wymianę lub wspólne wykorzystywanie danych, jak również tworzenie innej specjalnej infrastruktury do stworzenia powiązań między posiadaczami danych a użytkownikami danych;
 - usługi pośrednictwa między **osobami, których dane dotyczą, zamierzającymi udostępnić swoje dane osobowe lub osobami fizycznymi zamierzającymi udostępnić dane nieosobowe a potencjalnymi użytkownikami danych**, w tym udostępnianie środków technicznych lub innych umożliwiających świadczenie takich usług, w szczególności umożliwiających wykonywanie ustanowionych w RODO praw osób, których dane dotyczą;
 - usługi świadczone przez spółdzielnie danych.

Warunki świadczenia usług pośrednictwa danych (1)

- Określone w art. 12 DGA
- Warunki mają na celu zwiększenie zaufania do usług pośrednictwa danych i zachęcania do dzielenia się danymi, a także stworzenie konkurencyjnego środowiska na potrzeby dzielenia się danymi (motyw 33).
- Stanowią również kluczowy aspekt ram regulacyjnych dotyczących godnego zaufania świadczenia takich usług pośrednictwa danych, które mają być wdrażane przez właściwe organy (motyw 32).

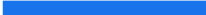

Warunki świadczenia usług pośrednictwa danych (2)

- Warunki świadczenia usług pośrednictwa danych z art. 12 można podzielić na cztery kategorie:
 - (1) **po pierwsze**, przepisy mające na celu zapewnienie neutralności świadczenia usług pośrednictwa, w szczególności w kontekście ograniczenia celu wykorzystania danych (lit. a, c i e), zakazu przekształcania danych (lit. d) oraz zakazu wiązania usług (dyskryminacji) (lit. b);
 - (2) **po drugie**, warunki umożliwiające i wspierające sprawiedliwą, przejrzystą i niedyskryminującą i prostą wymianę danych, w szczególności w postaci warunków z lit. f oraz warunków dotyczących zapewnienia interoperacyjności i standaryzacji z lit. i;
 - (3) **po trzecie**, warunki dotyczące bezpieczeństwa danych nieosobowych z lit. h, g, j, k, l i o, oraz danych osobowych (lit. n);
 - (4) **po czwarte**, obowiązki nałożone na dostawców usług pośrednictwa danych oferujących usługi osobom, których dane dotyczą, dotyczące działania w najlepszym interesie tych osób i doradztwa takim osobom (lit. m)

Warunki mające na celu zapewnienie neutralności świadczenia usług pośrednictwa (1)

- dostawca usług pośrednictwa danych **nie może wykorzystywać danych** będących przedmiotem świadczonych przez niego usług pośrednictwa danych **do celów innych niż oddanie ich do dyspozycji użytkownikom danych, a usługi pośrednictwa danych świadczy poprzez odrębną osobę prawną;** (lit. a)
- dane zebrane w odniesieniu do działalności osoby fizycznej lub prawnej w celu świadczenia usługi pośrednictwa danych, w tym dane dotyczące daty, godziny i geolokalizacji, czasu trwania działalności oraz połączeń ustanowionych przez osobę korzystającą z usługi pośrednictwa danych z innymi osobami fizycznymi lub prawnymi, **mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów rozwoju tej usługi pośrednictwa danych,** co może obejmować wykorzystywanie danych do wykrywania oszustw lub na potrzeby cyberbezpieczeństwa; udostępnia się je na żądanie posiadaczom danych; (lit. c)

Warunki mające na celu zapewnienie neutralności świadczenia usług pośrednictwa (2)

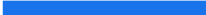
- usługi pośrednictwa danych mogą obejmować oferowanie posiadaczom danych lub osobom, których dane dotyczą, dodatkowych specjalnych narzędzi i usług ułatwiających wymianę danych, takich jak tymczasowe przechowywanie, kuratorstwo, konwersja, anonimizacja i pseudonimizacja; przy czym z tych narzędzi korzysta się **wyłącznie na wyraźny wniosek lub za zgodą posiadacza danych lub osoby, której dane dotyczą**, a narzędzia osób trzecich oferowane w tym kontekście nie mogą wykorzystywać danych do innych celów; (lit. e)

Zakaz przekształcania danych (lit. d)

- dostawca usług pośrednictwa danych **ułatwia** wymianę danych w formacie, w jakim otrzymuje je od osoby, której dane dotyczą, lub od posiadacza danych, konwertuje te dane do określonych formatów wyłącznie w celu **zwiększenia interoperacyjności** w obrębie sektorów i między sektorami lub na wniosek użytkownika danych lub w przypadku, gdy jest to wymagane przez prawo Unii, lub w celu zapewnienia harmonizacji z międzynarodowymi lub europejskimi standardami danych oraz oferuje osobom, których dane dotyczą, lub posiadaczom danych możliwość rezygnacji z tych konwersji, **chyba że taka konwersja jest wymagana przez prawo Unii**;

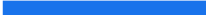
Zakaz wiązania usług (dyskryminacji) (lit. b)

- **warunki handlowe**, w tym ceny, świadczenia usług pośrednictwa danych posiadaczowi danych lub użytkownikowi danych **nie mogą być uzależnione od tego, czy posiadacz danych lub użytkownik danych korzysta z innych usług świadczonych przez tego samego dostawcę usług pośrednictwa danych powiązany podmiot, ani od tego w jakim zakresie posiadacz danych lub użytkownik danych korzysta z takich innych usług;**

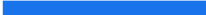
Warunki umożliwiające i wspierające sprawiedliwą, przejrzystą i niedyskryminującą i prostą wymianę danych (lit. f)

- dostawca usług pośrednictwa danych **zapewnia**, aby procedura dostępu do usługi była **sprawiedliwa, przejrzysta i niedyskryminująca** zarówno dla osób, których dane dotyczą, jak i posiadaczy danych, a także użytkowników danych, w tym w odniesieniu do **cen i warunków** świadczenia usługi;

Warunki dotyczące zapewnienia interoperacyjności i standaryzacji (lit. i)

- dostawca usług pośrednictwa danych podejmuje odpowiednie środki w celu **zapewnienia interoperacyjności z innymi usługami pośrednictwa danych**, między innymi za pomocą standardów otwartych, które są powszechnie stosowane w sektorze działalności danego dostawcy usług pośrednictwa danych;

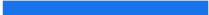

Warunki dotyczące bezpieczeństwa danych nieosobowych (lit. j, k, l)

- dostawca usług pośrednictwa danych wprowadza odpowiednie środki techniczne, prawne i organizacyjne w celu zapobiegania niezgodnemu z prawem Unii lub z prawem krajowym danego państwa członkowskiego przekazywaniu danych nieosobowych lub dostępowi do tych danych; (lit. j).
- dostawca usług pośrednictwa danych informuje niezwłocznie posiadaczy danych w przypadku gdy nastąpiły niedozwolone przekazanie, dostęp lub wykorzystanie danych nieosobowych, którymi się podzielił; (lit. k)
- dostawca usług pośrednictwa danych podejmuje niezbędne środki w celu zapewnienia odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa w zakresie przechowywania, przetwarzania i przesyłania danych nieosobowych; dostawca usług pośrednictwa danych zapewnia również najwyższy poziom bezpieczeństwa przy przechowywaniu i przesyłaniu istotnych dla konkurencji szczególnie chronionych informacji; (lit. l)

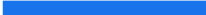
Warunki dotyczące bezpieczeństwa danych nieosobowych (lit. g, h)

- dostawca usług pośrednictwa danych wprowadza procedury mające na celu **zapobieganie praktykom stanowiącym oszustwo lub nadużycie** w odniesieniu do podmiotów ubiegających się o dostęp za pośrednictwem jego usług pośrednictwa danych; (lit. g)
- dostawca usług pośrednictwa danych zapewnia w przypadku niewypłacalności **odpowiednią ciągłość świadczenia swoich usług pośrednictwa danych**, a w przypadku gdy takie usługi pośrednictwa danych zapewniają przechowywanie danych, wprowadza **mechanizmy umożliwiające posiadaczom danych i użytkownikom danych uzyskanie dostępu do ich danych**, ich przekazywanie lub pobieranie, zaś w przypadku świadczenia takich usług pośrednictwa danych między osobami, których dane dotyczą, a użytkownikami danych umożliwiające osobom, których dane dotyczą, wykonywanie przysługujących im praw; (lit. h)

Warunki dotyczące bezpieczeństwa danych osobowych (lit. n)

- w przypadku gdy dostawca usług pośrednictwa danych zapewnia narzędzia umożliwiające uzyskanie zgody od osób, których dane dotyczą, lub pozwoleń na przetwarzanie danych udostępnionych przez posiadaczy danych, określa on – w stosownych przypadkach – jurysdykcję państwa trzeciego, w których ma odbywać się wykorzystywanie danych, oraz dostarcza osobom, których dane dotyczą, **narzędzia umożliwiające zarówno wyrażenie, jak i wycofanie zgody**, a posiadaczom danych – **narzędzia umożliwiające zarówno udzielenie, jak i wycofanie pozwolenia na przetwarzanie danych**;

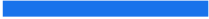

Warunki dotyczące prowadzenia rejestru zdarzeń (lit. o)

- dostawca usług pośrednictwa danych prowadzi rejestr zdarzeń dotyczących działalności w zakresie pośrednictwa danych (lit. o)

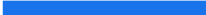
Obowiązki nałożone na DUPD oferujących usługi osobom, których dane dotyczą, dotyczące działania w najlepszym interesie tych osób i doradztwa takim osobom (lit. m)

- dostawca usług pośrednictwa danych oferujący usługi osobom, których dane dotyczą, działa w najlepszym interesie tych osób w przypadku gdy ułatwia wykonywanie przysługujących im praw, w szczególności zapewniając – zanim osoby, których dane dotyczą, wyrażą zgodę – informacje oraz, w stosownych przypadkach, doradztwo w zwięzły, przejrzysty, zrozumiały i łatwo dostępny sposób co do zamierzonego wykorzystywania danych przez użytkowników danych oraz co do standardowych warunków związanych z takim wykorzystywaniem;

Krytyka

- Czy warunki świadczenia usług pośrednictwa danych zachęcają do świadczenia takich usług?
- niedookreślony charakter niektórych wymogów może prowadzić do niepewności prawnej – tak po stronie (potencjalnych) dostawców, jak i posiadaczy danych/ osoby, których dane dotyczą
- w efekcie może to zahamować rozwój usług pośrednictwa danych/ zniechęcić potencjalnych dostawców do świadczenia takich usług...
- ... i zagrozić celom DGA.

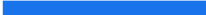
Spełniamy warunki – i co dalej?

- Na mocy DGA pośrednicy w zakresie danych będą zobowiązani do powiadomienia właściwego organu (w Polsce: **Prezes UODO**) o zamiarze świadczenia usług pośrednictwa danych (projekt ustawy o zarządzaniu danymi)
- Właściwy organ potwierdza, że dostawca usług pośrednictwa w zakresie danych przedłożył zgłoszenie zawierające wszystkie wymagane informacje.
- Po otrzymaniu takiego potwierdzenia pośrednik w zakresie danych może zgodnie z prawem rozpocząć działalność i stosować etykietę „**uznany w Unii dostawca usług pośrednictwa w zakresie danych**” w komunikacji pisemnej i ustnej, a także **wspólne logo**.
- Komisja prowadzi i regularnie aktualizuje **centralny, publiczny rejestr wszystkich dostawców usług pośrednictwa danych** świadczących swoje usługi w Unii

Uznany w Unii dostawca
usług pośrednictwa danych

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2023/1622 z dnia 9 sierpnia 2023 r. w sprawie wzoru wspólnych logo służących identyfikacji uznanych w Unii dostawców usług pośrednictwa danych i organizacji altruizmu danych

Konsekwencje nieprzestrzegania warunków z art. 12 DGA

- Wszystkie warunki z art. 12 DGA muszą zostać spełnione przez cały okres świadczenia usług pośrednictwa danych.
- Organ właściwy do spraw usług pośrednictwa danych monitoruje zgodność z wymogami dotyczącymi pośrednictwa w zakresie danych (w Polsce: **Prezes UODO**).
- Nieprzestrzeganie tych warunków może doprowadzić do nałożenia przez organ właściwy różnych **środków naprawczych** (art. 14) oraz **administracyjnych kar pieniężnych** (art. 34 w zw. z art. 29 projektu ustawy – do 2 mln zł).